

Evolution

Linux alá többfajta kiváló levelező-alkalmazás létezik. Elég csak a Mozilla Thunderbird-re vagy a KMail-re gondolnunk. Az Evolution egy GTK-ra épülő, azaz Gnome stíluselemeket felvonultató program, mely könnyen kezelhető, gyors és tetszetős. Ezen felül érdeme még, hogy valamennyi Linux-disztribúció tartalmazza.

Bevezetésként néhány személyes tapasztalomról írnék, melyek az *Evolution* használatával, illetve futtatásával kapcsolatosak. Jómagam 2003 eleje óta használom ezt az alkalmazást és mondhatom, hogy jóban-rosszban kitartottam mellette. Annak idején *UHU-Linux 1.0 RC2* volt a gépemem, ami akkoriban a legkönnyebben kezelhető és telepíthető disztribúciónak számított. Volt benne *MPlayer*, szótárprogram, alpból volt hang, szóval egy kezdőbb felhasználónak bizony sok öröme volt benne. Jól összeválogatott alkalmazások sora növelte ezen terjesztés hitelét. Én is, mint minden kezdőbb felhasználó, nagyon örültem, hogy végre kizárólag *Linuxot* használhatok a mindennapi feladatok megoldására, internetezésre és szórakozásra. Korábban ingyenes *webmail* szolgáltatást használtam, de gondoltam egyet és kipróbáltam egy tényleges levelezőklienst. Semmilyen tapasztalatom nem volt erről, halvány fogalmam sem volt a *POP3* és *SMTP* rövidítések jelentéséről, csak derengett valami. Összeszedtem némi információt az internetről és beüzemeltem a levelezőprogramot. Ettől fogva mást sem használtam. Nem kellett hozzá böngésző, nem kellett állandóan felhasználónevet és jelszót megadni, ráadásul egy felszabadultsági érzetet is biztosított. Ez volt az *Evolution*.

Az internetes levelezésről általában

Amennyiben elektronikus úton szeretnénk levelezni, két megoldás közül

választhatunk. Az egyik az úgynevezett *webmail* szolgáltatás, ami lehet egyaránt ingyenes (például *freemail*, *citromail*, stb.), illetve fizetős. Ezt, hogy „fizetős”, többféleképpen is érthetjük. Léteznek az ingyenes mailszolgáltatóknak olyan szolgáltatásai, amelyeket némi összeg fejében vehetünk igénybe. Például gondoljunk a tárhelyre.

Alapból az ingyenes szolgáltatók kevés tárhelyet adnak (körülbelül 20 MB körülit), bár ez sem feltétlenül igaz. Mindenesetre, ha több tárhelyet szeretnénk, akkor fizetni kell. Ugyanígy, a csatolt állományok mérete is lehet pénzfüggő.

A másik csoport a *webmail* ellentéte. Ennek igazából nincs is külön neve. Levelezőprogramon keresztül tölthetjük le leveleinket *POP3*, illetve *IMAP* segítségével. Némely ingyenes szolgáltató is nyújt *POP3* lehetőséget, amit igénybe vehetünk (manapság már majdnem mindegyik), tehát akár a *freemailes* leveleinket is letölthetjük levelezőprogram segítségével.

SMTP, POP3, IMAP

Feltételezem, hogy valamennyien találkoztunk már ezen rövidítésekkel, de nem biztos, hogy mindenki tudja, hogy mit is jelentenek. Lássuk akkor, hogy mit takarnak és nagyjából mit jelentenek ezek:

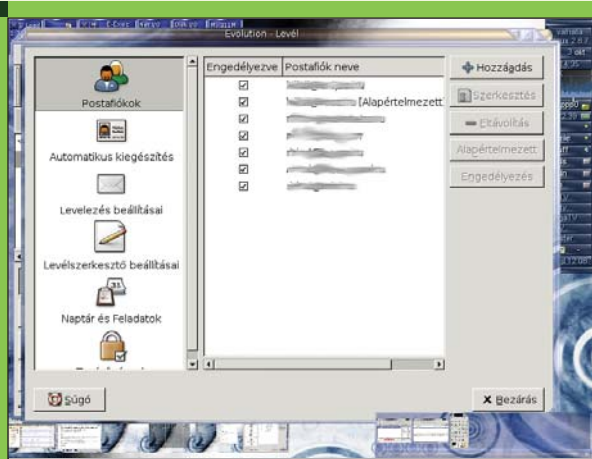
- A *Simple Mail Transfer Protocol (SMTP)* felel a levelek kézbesítéséért. Az *Evolution* konfigurálásánál fontos szerepe lesz. Az *SMTP* egy

viszonylag egyszerű, szöveg alapú protokoll, ahol egy üzenetnek egy vagy több címzettje is lehet. Könnyen tesztelhetjük az *SMTP*-t a *Telnet* program segítségével. Az *SMTP* szolgáltatás a *TCP (Transmission Control Protocol)* 25-ös portját használja. Ahhoz, hogy meghatározza, hogy az adott *domain* névhez melyik *SMTP* szerver tartozik, a *domain* név *MX (Mail eXchange)* rekordját használja. Ez a *domain DNS* rekordjai között szerepel.

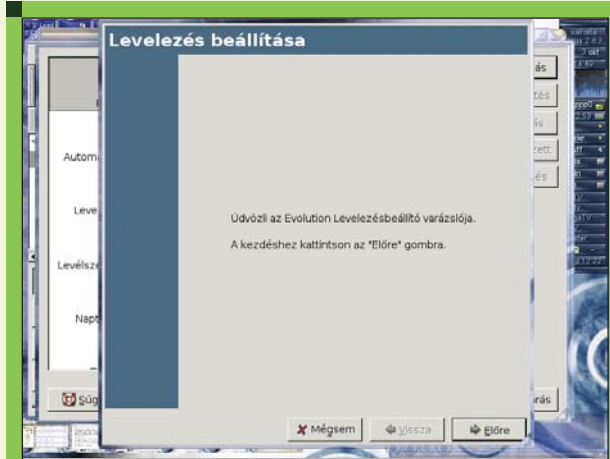
- Az *IMAP (Internet Message Access Protocol)* és a *POP3 (Post Office Protocol v3)* alkalmazás rétegbeli protokollok, amelyek segítségével a leveleinkhez férhetünk hozzá. A legtöbb modern szerver és kliens is támogatja használatukat. Azért némi különbség van a kettő között: a *POP3* egyenesen letölti a leveleinket a szerverről a gépünkre, míg az *IMAP*-ot úgy képzeljük el, mintha a levelezőprogramon keresztül bejelentkeznénk a távoli gépre, majd ott olvassánk üzeneteinket.

Levelezőprogramok

Hogy mi is a levelezőprogram? Egy szoftver, mely képes leveleket fogadni és küldeni az imént említett protokollok segítségével. A *webmail*-el ellentétben ez helyhez kötött, tehát külön kell telepíteni minden gépre. Sok fajta különböző ilyen alkalmazás létezik. A legismertebb a *microsoftos Outlook Express*. Más ismertebb

1. ábra Az Evolution több e-mail címet is tud egyszerre kezelni

2. ábra E-mail címeinket egyszerűen élesíthetjük

programok is léteznek az ablakos rendszerre, például *PegasusMail*, *Eudora*, stb. *Linux* alatt már szabadabb kezet kapunk a programválasztáshoz, mivel létezik grafikus és konzolos levelezőprogram is kedvenc rendszerünkhöz Parancssoros környezetben a legelterjedtebb a *Pine*, amit magam is több gépen használok.

De említhetném a *Mutt*-ot is, ami szintén egy kiváló karakteres alkalmazás. Grafikus környezetben már szélesebb palettáról választhatunk. Az itteni programokat több kategóriába lehet sorolni. Van a grafikus környezetbe közvetlenül beépített levelezőprogram, mely az ablakozó stílusát tükrözi. Ilyen például *KDE* alatt a *KMail* és *Gnome* alatt az *Evolution*. Van azonban böngészőspecifikus levelezőprogram is *Mozilla*-hoz, *Opera*-hoz, illetve különálló úgynevezett *suite* rendszer, mely több szolgáltatást is magába foglal. Ilyen a *Mozilla Thunderbird* és az *Evolution*. Az utóbbiról szól ez a cikk.

Az Evolution

Az *Evolution* – mint már említettem – a *Gnome* környezet alapértelmezett levelezőprogramja. Ez persze nem jelenti azt, hogy más grafikus ablakkezelő alatt nem lehet használni, mivel *GTK-ra* épül, ami a grafikus *linuxos* programok legelterjedtebb felülete. Jómagam számtalan grafikus felületet használtam és mindenhol az *Evolution* szolgáltatásait vettem igénybe.

A jelenlegi stabil verzió a 2.8.0., ami letölthető az *Evolution* hivatalos honlapjáról. Természetesen ezt csak akkor kell tennünk, ha az általunk használt

verziót elavultnak érezzük. Az alkalmazást minden *Linux* disztribúció alaphoz szállítja. Én jelenleg *Debian Sarge* alatt a 2.0.2 verziószámú *Evolution-t* használok és tökéletesen kielégíti minden ezirányú igényemet. A program elérhető minden olyan terjesztéshez, amely képes futtatni a *Gnome* környezetet.

Telepítés

Ha olyan disztribúciót használunk, amelyik megengedi a minimális *installt* (csak a legszükségesebb fájlok telepítése), akkor az *Evolution-t* telepítenünk kell gépünkre.

Ezt például *Debian GNU/Linux* alatt az

```
apt-get install evolution
```

paranccsal tehetjük meg a legegyszerűbben. Természetesen, mint minden *linuxos* alkalmazást, az *Evolution-t* is telepíthetjük forrásból. Ez egy bonyolultabb folyamat, mivel a programnak rengeteg függősége van. A hivatalos honlapon viszont ehhez is kaphatunk segítséget.

Más esetben, a mai, „felhasználóbarátabb” *Linuxoknál* erre nincs szükségünk.

Használat és konfigurálás

Ezt az alkalmazást végtelenül egyszerű elindítani. Jó esetben megtalálható a grafikus környezetünk menüjében és innen indíthatjuk. Kicsit rosszabb eset, ha ez nem áll fenn. Ekkor – ha grafikus felületünk támogatja az ikonokat –, létrehozhatunk egy ikont az asztalunkra, illetve más,

alkalmazásindítási funkciót is használó programmal indíthatjuk (például *GKrellmLaunch*).

Végső esetben bármely grafikus terminálba beírható az

```
evolution
```

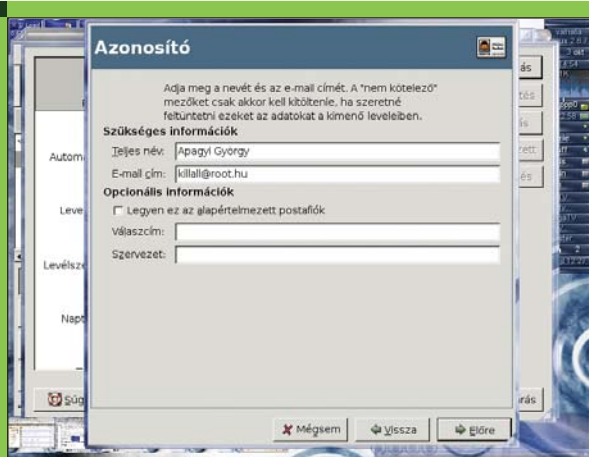
parancs.

Az *Evolution-nek* számtalan funkciója van (például határírdőnapló, feladatmenedzser), amiket én nem használok, de a hivatalos dokumentációban megtalálható a használatukhoz szükséges segítség. Ebben a cikkben a legfontosabb funkciót, a levelezést szeretném bemutatni.

Nézzük akkor, hogy hogyan is lehet élesre tölteni programunkat. Először is a levélfiókjaink konfigurálásával kell kezdenünk a műveletet. Mint minden levelezőprogramban, itt is egyszerre több *e-mail* címet használhatunk. Elsőként lépünk az „Eszközök/Beállítások” menübe.

Itt végezhetjük el postafiókjaink beállítását. Ha még sosem használtuk az *Evolution-t*, akkor az ábrával ellentétben egy üres lap fog fogadni bennünket. A „Hozzáadás” gombra kattintva vehetünk fel újabb fiókokat, melyben az „Evolution Levelezésbeállítási Varázslója” lesz segítségünkre.

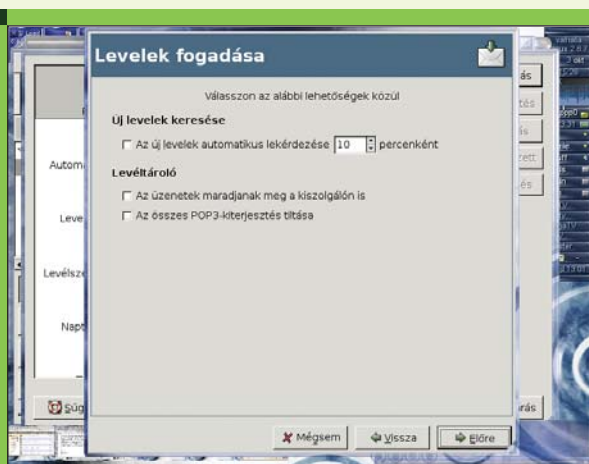
Az „Előre” gombra kattintva kezdhetjük meg a műveletet. Legelőször meg kell adnunk a saját nevünket, majd a tervezett *e-mail* címünket. Opcionálisan választhatunk válaszcím lehetőséget, illetve megadhatjuk cégünk nevét. Alapértelmezetté is tehetjük a most beállítandó postafiókunkat, azonban ezt később is megtehetjük.

3. ábra Adjuk meg azonosítónk adatait

4. ábra Levélfogadási mód kiválasztása

5. ábra Opcionális levélfogadási beállítások

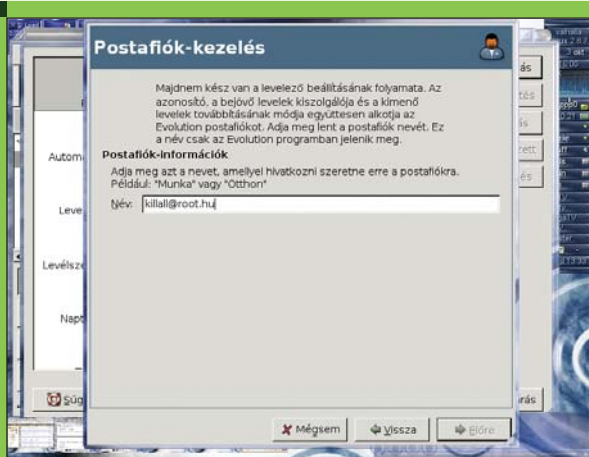

6. ábra Levelek küldésének beállítása

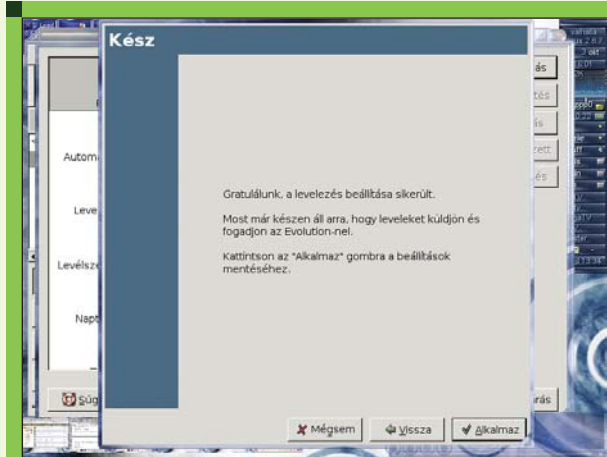
Felhívnom a figyelmet arra, hogy természetesen akárhány címünk is van, alapértelmezett csak egy lehet. Amennyiben végeztünk és tovább lépünk, egy fontos pontra érkezünk. Nevezetesen a levelek fogadásának beállításához. Az *Evolution* számtalan fogadási lehetőséget ajánl fel. Mint már korábban említettem, két lehetőség közül kell választanunk leggyakrabban, *POP3* vagy *IMAP*. Ezek közül is a *POP3* a gyakoribb, ezt a mailszolgáltatók 99%-a támogatja. Természetesen másfajta opciót is választhatunk, de előbb érdeklődjünk a szolgáltatóknál a támogatott protokollok ügyében. Az ábrából látszik, hogy ezen a lapon több dolgot is meg kell adnunk, nem csak a protokollt kell kiválasztanunk. Amint a legördülő menüben kiválasztottuk a megfelelő bejegyzést, egyéb mezők fognak megjelenni. Meg kell adnunk a levelek fogadásáért felelős

szerver nevét, a felhasználónevünket, valamint opcionálisan választhatjuk a biztonság (*SSL*) mértékét. Ez csak a saját „paranoiánktól” függ. Választhatjuk a jelszó automatikus megjegyzését is. Persze itt is le kell ragadnom egy pillanatra, mivel az *Evolution* rengeteg azonosítási módot ajánl fel. Többek között jelszón keresztüli azonosítás, bejelentkezés, *DIGEST-MD5*, *CRAM-MD5*. Az egyszerűség kedvéért válasszuk a jelszót a listából, ez mindig beválik! Fontos funkció még itt a „Támogatott típusok lekérdezése” gomb. Ezzel alkalmasint ellenőrizhetjük például azt, hogy a *POP3* szerver támogatja-e a jelszón keresztüli azonosítást. Ha minden levélfogadási beállítással végeztünk, akkor léphetünk a következő lapra, ami szintén a levelek fogadásával foglalkozik, azonban más szemszögből nézve.

Az *Evolution* képes arra, hogy bizonyos időközönként lekérdezze a *POP3*-szervert és érdeklődjön, hogy érkezett-e új levelünk. Ehhez természetesen az alkalmazásnak állandóan futnia kell Jómagam egy alternatív megoldást használok az online levélfelügyelésre, amire majd a cikk végén fogok kitérni. Ebben a szekcióban eldönthetjük még, hogy a levelek letöltésével egy időben töröljendek-e a levelek a kiszolgálóról, illetve a *POP3* kiterjesztéseket is tiltathatjuk. Az előbbi fontos dolog lehet, ha például sokat utazunk és szeretnénk mindig, mindenhol hozzáférni a leveleinkhez. Természetesen ezt úgy kell érteni, hogy nem tudunk az itthoni gépünkre bejelentkezni. Például, ha ingyenes *webmailes*, vagy bármilyen *webmailes* szolgáltatást használunk és sokat utazunk, akkor ez a funkció nagyon fontos lehet. Tehát ebben az esetben pipáljuk ki a *checkbox*-ot!

7. ábra A levélfiók nevének megadása

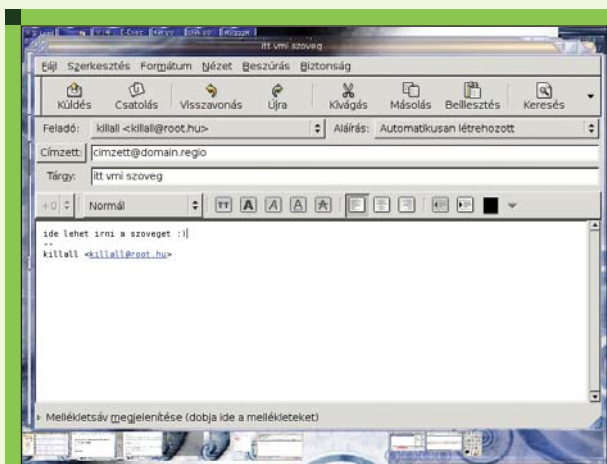

8. ábra Beállításaink sikeresen befejeződtek

A következő lapon, ami szintén létfonosságú, a levelek elküldésének beállításával foglalkozunk.

Ez a legtöbb esetben az *SMTP* protokollon keresztül történik, amiről már volt szó korábban. Ha nem rendelkezünk otthon mailszerverrel, akkor erről kár is többet beszélni. Itt hasonlóképp az előzőhöz, meg kell adnunk az *SMTP* szerver nevét, ami legtöbb esetben az internetszolgáltatónk *SMTP*-szervere.

Amennyiben nem tudnánk a pontos címet, látogassunk el internetszolgáltatónk weblapjára vagy hívjuk fel az ügyfélszolgálatot. Nem fognak megharagudni, ez a feladatuk! Ezután adjuk meg a felhasználónevet, állítsuk be a kívánt biztonsági szintet, valamint az azonosítási lehetőséget. Utóbbinál ismét alkalmazunk nyílik a választásra. Legtöbb esetben a *PLAIN STMP*-azonosítás a bevált módszer. Le kérdezhetjük a támogatott típusokat, illetve választhatjuk a jelszó elmentését. Kitérnék arra, hogy már többször írtam a jelszóról, de egyik ábrán sem látható jelszó megadására alkalmas mező. Ez nem véletlen. Itt, a beállításoknál még nem kell megadnunk semmilyen jelszót, majd csak ha mindennel végeztünk és elkezdjük használni az alkalmazást. Az *Evolution* mind a levelek fogadásánál (azaz a levelek letöltésénél), mind a levélküldésnél rá fog kérdezni a jelszóra, amit elég csak egyszer megadnunk. Elérkeztünk a végső lépéshez.

9. ábra Levél írása

Meg kell adnunk az imént beállított levélfiókunk nevét, mely majd az első ábrán található listában fog szerepelni. Mivel én rengeteg címet használok egyszerre, ezért jobbnak láttam mindig az adott *e-mail* címet megadni névnek. Természetesen bármi lehet a levélfiókunk neve. Ezennel a konfigurálás véget ért.

Levelek írása és küldése

Rájöttem, hogy ebben a cikkben sokat használom a „végtelenül egyszerű” kifejezést. Próbálok megfelelő szinonimákat találni rá, de elég nehéz, mivel az *Evolution* kezelése pofonegyszerű (ez is egy gyakori szó ezen írásomban, nem véletlenül). Az egyszerűség kedvéért ebben a részben maradjunk annyiban, hogy levelet írni is egyszerű az *Evolution*-nel.

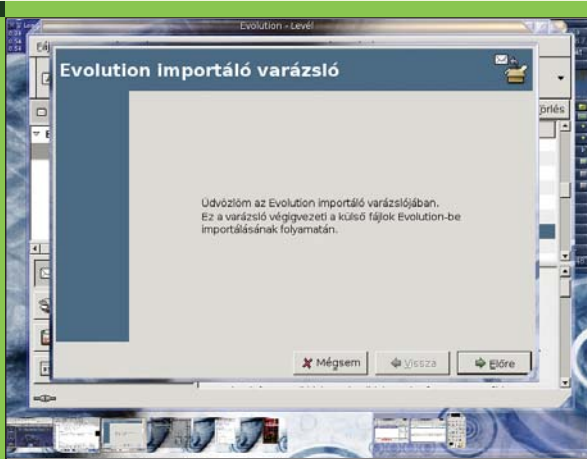
Az „Új” ikonra kattintva az *Evolution* főablakában megjelenik egy szerkesztőablak, melyben mindent elvégezhe-

tünk. Legelőször meg kell adnunk a címzett *e-mail* címet. Ez kötelező, enélkül nem tudjuk elküldeni a levelünket. Ha mégis véletlenül elfelejtünk kitölteni, akkor az *Evolution* erre figyelmeztet minket. A „Tárgy” mező kitöltése nem kötelező, rajtunk áll, hogy írunk-e oda valamit. A levél törzse egyértelmű. Fontos a jobb oldalon található „Aláírás” funkció. Ez is opcionális. Lehet automatikusan létrehozott, vagy saját magunk által szerkesztett. Amennyiben ezt a lehetőséget igénybe vesszük, kreálha-

tunk egy állandó aláírást, ami minden levelünk alájára odakerül. A „Csatolás” gombbal lehetőségünk nyílik állományokat csatolni levelünkhöz. A levélszolgáltatóunktól függ ennek a megengedett mérete, ahogy már korábban is említettem. Az *Evolution* egy nagyon kellemes szövegszerkesztő lehetőséget is nyújt – enyhe *Word*-érzettel –, amennyiben formázott szöveget szeretnénk küldeni, illetve az elrontott dolgokat visszavonhatjuk. A levelet a „Küldés” gombra kattintva kézbesíthetjük.

Importálás

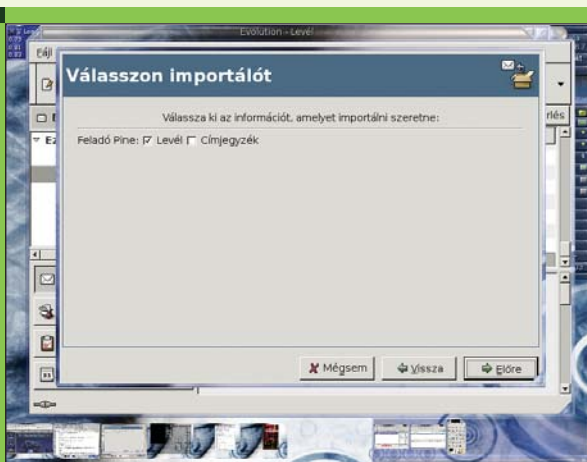
Lehetőségünk nyílik külső (más levelezőprogramok által használt) fájlokat az *Evolution*-be importálni egy varázsló segítségével. Ezt a „Fájl/Importálás” menüből érhetjük el. Két lehetőség közül választhatunk. Az „Előre” gombra kattintva megjelennek

10. ábra Fájlok importálásának megkezdése a Varázsló segítségével

11. ábra Mit szeretnénk importálni?

12. ábra Importálandó találatok

13. ábra Mailbox importálása

a lehetőségek. Ha az elsőt választjuk, akkor az *Evolution* végez egy kis rendszervizsgálatot, majd kiadja az importálható tartalom listáját. Amennyiben kiválasztottuk, majd ismét „előre haladtunk”, a varázsló közli velünk, hogy az „Importálás” gombra kattintva megkezdődhet a művelet. Ha sikeresen befejeződött a folyamat, akkor a tartalom (jelen esetben nálam levelek) bekerül az *Evolution-be*. A másik opció választása a kiindulásnál (lásd a 11. ábra) már egy érdekesebb dolog. Nevezetesen itt komplett levelezéseket menthetünk át más programokból. A komplett alatt azt értem, hogy mind elküldött, mind fogadott leveleket, piszkozatokkal és törölt levelekkel együtt. Kiemelnék a listából két fájl típust. Az egyik a *.mbox* kiterjesztésű állomány, melyet sok közismert levelezőszoftver használ. Többek között a teljes *Mozilla* család, az *Eudora*, illetve az *Evolution* is. Hogy egy példával is éljek,

a teljes *Evolution-ös* levelezés lementése, majd visszaállítása a következő: mentjük el a `~/evolution` könyvtárat. Ezek után bármit csinálhatunk, mondjuk újratelephetjük a rendszert. Helyezzük át az új home könyvtárunkba a rejtett mappát, majd az importáló varázsló segítségével böngésszük ki a *.mbox* fájlt. Ha ezt importáljuk, akkor a levelezésünkön nem fog meglátszódni, hogy közben a teljes rendszer lecserélődött. Persze ez csak egy szélsőséges példa volt, de akár *backup-hoz* (biztonsági mentés) is hasznos lehet. A másik fájl típus pedig az *Outlook Express .mbx* állománya, szóval akár a világ legnépszerűbb (?) levelező-programjának tartalmát is „Evolutionképpé” tehetjük.

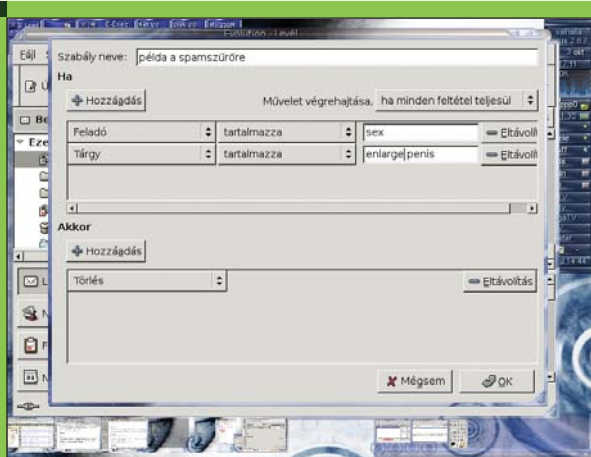
Szűrők

A mai levelezésben nagyon fontos a szűrők alkalmazása. Sajnos egyre több levélszeméttel (*spam*) van

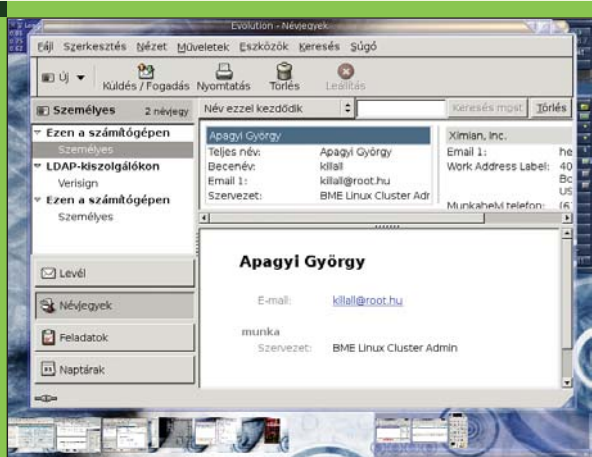
dolgunk. Ez lehet vírusos állomány, szexuális hirdetés vagy bármilyen nem kívánt üzenet. Az *Evolution-nek* nagyon hatékony és könnyen kezelhető szűrője van. Választhatunk üzenet megtartása/áthelyezése más mappába vagy üzenet törlése között. Az „Eszközök/Szűrők” menüre kattintva előjön egy lista, amely a már beállított szűrési szabályokat tartalmazza. Természetesen alapesetben ez a lista üres, így, ha szeretnénk létrehozni szűrőt, akkor a „Hozzáadás” gombra kell kattintanunk. Ekkor megjelenik egy panel melyben értelemszerűen az egyszerűtől a bonyolultig bármilyen szűrőszabályt felállíthatunk. A szűrők beállítására van egy másik mód is, melyet direkt, levélből hozhatunk létre.

Virtuális mappák

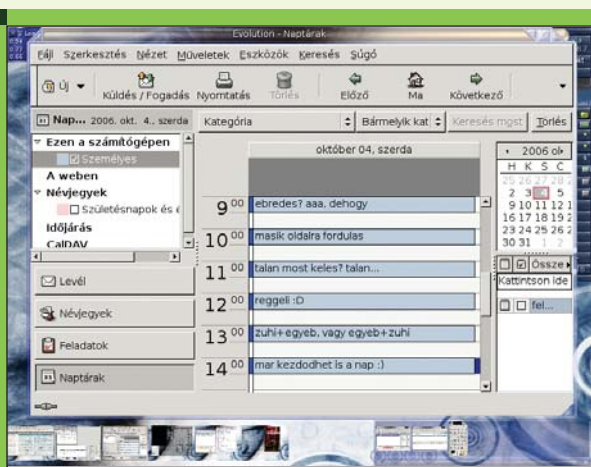
Az *Evolution-ben* támogatottak az úgynevezett „virtuális mappák” (továbbiakban *VMappa*), melyek azt

14. ábra Levélszemét szűrése

15. ábra Az Evolution Névjegyszerkesztőjével létrehozott névjegyet

16. ábra Egy átlagos napom :)

a célt szolgálják, hogy akármilyen módon szortírozhassuk leveleinket. Tehát nem muszáj csak az alapértelmezett (beérkezett, elküldött, kuka, stb.) mappákat használni. A *VMappák* jól együttműködnek a szűrőkkel, akár szűrőt is állíthatunk egy *VMappára*. Például a *Jancsika* által küldött leveleknek létrehozunk egy *VMappát* az „Eszközök/Virtuális Mappák szerkesztése” menüből, majd egy szűrőt állítunk a *Jancsika* által küldött levelek feladójára, amit a *VMappába* irányítunk. Így nem lesz káosz a levelezésünkben, jóval átláthatóbb lesz minden.

Egyéb szolgáltatások

Mint már írtam ezelőtt, vannak az *Evolution*-nek egyéb, általam nem használt szolgáltatásai is. Ezen cikk kedvéért viszont belenéztem két extra szolgáltatásba. Az egyik a névjegy létrehozása.

Teljes űrlapokat tölthetünk ki, melyek minden szükséges és/vagy szükséges információt megkérdeznak. Névjegyek alapján is szortírozhatunk leveleket, névjegyre kattintással küldhetünk levelet. Érdekes és ötletes dolog, de én maradok a régimódi levelezésnél.

A másik számomra új dolog a határidőnapló. Az örökké rohanó mai társadalomnak jól jöhet ez a funkció, akiknek percre pontosan be van táblázva a napjuk, értékelni fogják.

Trükk

„Pár sorral” ezelőtt említettem egy online levélfelügyelési trükköt, ami a következő: felesleges futtatni folyton az *Evolution-t*, használjunk *GKrellm-et*! Hogy mi is az? Dióhéjban ez egy monitorozó program. Az ábrám jobb felső sarkában látható egy darabja. Nem térnék ki minden részletre, azt már más megtette. Ennek a programnak vagy egy levélfelügyelő funkciója, amit párhuzamba lehet hozni az *Evolution-nel*. Nagyon egyszerű beállítani, a szerver figyelését akár 1 percre is csökkenthetjük (tehát percenként lekérdezi a leveleinket), ha levél jött, egy kis pingvin kezd ugrálni örömben. Ajánlom mindenkinek!

Összefoglaló

Végezetül hadd dicsérjem pár szóban ezt a fantasztikus programot. Sokan – főleg a „hardcore” linuxosok – bírálják a grafikus programokat. Nos, ez egy olyan alkalmazás, amit érdemes megismerni és kiismerni, mivel számtalan lehetőség rejlik benne. És garantálom, hogy aki megismeri, az meg is fogja szeretni. Remélem sikerült elég alaposan bemutatnom. Amennyiben valamit kihagytam volna, a *Google* mindenki segítségére lesz. Jó levelezést mindenkinek!

Apagyi György, (killall)
(killall@root.hu)

25 éves, jelenleg az ELTE programozó matematikus szakán másodéves hallgató. Hobbija a zene (gitározás), az olvasás (Stephen King) és a számítástechnika (Linux, Unix, VMS).

KAPCSOLÓDÓ CÍMEK

- Evolution hivatalos weblapja:
➔ <http://www.gnome.org/projects/evolution/>
- Letöltés:
➔ <http://www.gnome.org/projects/evolution/download.shtml>
- Hivatalos dokumentáció:
➔ <http://www.gnome.org/projects/evolution/documentation.shtml>
- Vizslamail, magyar, ingyenes és megbízható levélszolgáltató:
➔ <http://vizslamail.hu>

